

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός γνωμοδότησης 12/2024
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Ε΄)
Συνεδρίαση της 24^{ης} Ιανουαρίου 2024**

Σύνθεση

Πρόεδρος: Ευάγγελος Μαρίνης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Χρήστος Μητκίδης, Δημήτριος Κατωπόδης, Περικλής Αγγέλου, Δημήτριος Καμάρης, Βασιλεία Πελέκου, Αναστασία Βασιλείου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Αναστάσιος Ράλλης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο της Πρυτάνεως του Παντείου Πανεπιστημίου Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών με αριθμό πρωτοκόλλου 21674/9.12.2022 (αριθμ εισ. 440-33/9.12.2022), όπως συμπληρώθηκε με το έγγραφο της ίδιας με αριθμό πρωτοκόλλου 13930/28.11.2023 (αριθμ. εισ. 440-239/29.11.2023)

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν, το μηνιαίο βοήθημα του άρθρου μόνου του ν.3227/1955 που προβλέπεται για τους αποχωρούντες Γενικούς Γραμματείς του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών παύει να καταβάλλεται, λαμβανομένου υπόψη ότι δεν υπάρχει πλέον θεσμική υπόσταση της συγκεκριμένης θέσης ούτε μισθολογική αντιστοίχιση αυτής με άλλη εν ενεργεία που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τον υπολογισμό του ύψους του βοηθήματος.

Επί του παραπάνω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του κράτους (Τμήμα Ε΄) γνωμοδότησε ως εξής:

1. Από το διδόμενο ιστορικό σε συνδυασμό με τα σχετικά έγγραφα στοιχεία του ερωτήματος προκύπτει ότι η Μ.Β. υπηρέτησε στη θέση της Προϊσταμένης Γραμματείας του Παντείου Πανεπιστημίου, με βαθμό Β΄ των Ειδικών Θέσεων με τριετή θητεία, από 30.09.1986 σύμφωνα με την υ.α. Β2/4069/15.09.1986, κατόπιν απόφασης της Συγκλήτου (Ν.Π.Δ.Δ.΄ 162), η οποία, στη συνέχεια, ανανεώθηκε από 01.10.1989 με την υ.α. Φ.137.3/Β22559/15.06.1989 (Ν.Π.Δ.Δ.΄ 116). Πριν τη λήξη της δεύτερης θητείας η Μ.Β. υπέβαλε την αίτησή με αριθμ. πρωτ. 2570/27.07.1992, με την οποία αιτήθηκε τη χορήγηση του προβλεπόμενου από το άρθρο μόνο του ν.3227/55 μηνιαίου βοηθήματος για τους Καθηγητές και τον Γενικό Γραμματέα της τότε Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών-ΑΣΠΕ, το οποίο βαρύνει τον προϋπολογισμό του Ιδρύματος και υπολογίζεται σε τόσα πενήτηκοστά του μισθού του χρόνου της αποχώρησής τους, όσα τα έτη της υπηρεσίας στο Πανεπιστήμιο, το δε βοήθημα, προστιθέμενο σε τυχόν χορηγούμενη σύνταξη μειώνεται αναλόγως ώστε το σύνολο και των δύο να μην υπερβαίνει για τον Γενικό Γραμματέα τα 80/100 του ενεργεία μισθού του. Με βάση την παραπάνω διάταξη, με απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου αποφασίστηκε η καταβολή στη Μ.Β. του μηνιαίου βοηθήματος από 18.09.1992.

2. Στο πλαίσιο προληπτικού ελέγχου νομιμότητας χρηματικού εντάλματος, το Ι Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου (συνεδρίαση 8^η/01.04.2003), έκρινε ότι η νομιμότητα της συνέχισης της καταβολής του μηνιαίου επιδόματος στη Μ.Β. δεν θίχτηκε από τη διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 13 του ν. 2530/1997 (Α΄218), με την οποία καταργήθηκε το βοήθημα μόνο στα μέλη ΔΕΠ, δεδομένου ότι ελλείπει διάταξη που να προβλέπει την παύση της καταβολής του και στους πρώην Προϊσταμένους Γραμματείας Α.Ε.Ι. Επίσης, κατά τον έλεγχο νομιμότητας δαπάνης υπέρ της ίδιας βοηθηματούχου το Ι΄ Τμήματος του Ε.Σ, (συνεδρίαση 13 /09.05.2006), αποφάνθηκε ότι το χρηματικό ένταλμα που εντέλλεται την καταβολή του προβλεπόμενου βοηθήματος πρέπει να αναπροσαρμόζεται με βάση τον εν ενεργεία μισθό του Προϊσταμένου (πρώην Γενικού Γραμματέα) της Γραμματείας του Παντείου Πανεπιστημίου, που τελεί στην αυτή υπηρεσιακή κατάσταση με αυτή που τελούσε ο συνταξιούχος πριν από την αποχώρησή του, όταν ήταν στην ενεργό υπηρεσία.

4. Έκτοτε, σύμφωνα με τα παραπάνω πρακτικά του Ε.Σ., γινόταν ο υπολογισμός του βοηθήματος από το Τμήμα Μισθοδοσίας του Ιδρύματος μετά την γνωστοποίηση της σύνταξης, όπως κάθε φορά διαμορφωνόταν, σε συνδυασμό με τις προβλεπόμενες αποδοχές του εν ενεργεία μισθού, τον οποίο καλόπιστα εισέπραττε η Μ.Β.. Μετά την καταβολή του βοηθήματος μηνός Ιουλίου 2022, το αρμόδιο Τμήμα Μισθοδοσίας της Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης του Παντείου Πανεπιστημίου έπαυσε να εκδίδει τις μισθολογικές καταστάσεις των επομένων μηνών προς πληρωμή, καθόσον εγείρονται οι προβληματισμοί που τίθενται με το υποβληθέν ερώτημα.

5. Το ερώτημα εισήχθη προς συζήτηση ενώπιον του Τμήματος κατά τη συνεδρίαση της 01.02.2023, αναβλήθηκε για τη συνεδρίαση της 08.02.2023, οπότε ελήφθη ομόφωνη απόφαση όπως η υπηρεσία προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την συμπλήρωση του ερωτήματος με τις απόψεις του αρμοδίου Τμήματος του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους ή άλλης τυχόν αρμόδιας υπηρεσίας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 8 παρ. 2 του ν. 4831/2021 (Α'170). Στο με αριθμ. πρωτ. 2/70728/ΔΕΠ/13.11.2023 έγγραφό του Υπουργείου Οικονομικών, Γεν. Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής & Προϋπολογισμού, Δ/σης Εισοδηματικής Πολιτικής, Τμήματος Γ' Εφαρμογής Ενιαίου Μισθολογίου αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι καθοριστικό στοιχείο για την απάντηση στο τεθέν ερώτημα σχετικά με την κατάργηση ή μη του σχετικού βοηθήματος είναι ο προσδιορισμός της φύσης αυτού ως παροχή μισθολογικού, συνταξιοδοτικού, προνοιακού ή άλλου χαρακτήρα, για το οποίο η υπηρεσία δεν εκφράζει σαφή άποψη, θεωρώντας ότι ως νομικό ζήτημα άπτεται της αρμοδιότητας του Ν.Σ.Κ. Κατόπιν αυτού με το με αριθμό πρωτοκόλλου 13930/28.11.2023 έγγραφο της Πρυτάνεως του Παντείου Πανεπιστημίου ζητήθηκε η συνέχιση της διαδικασίας συζήτησης του εκκρεμούς ερωτήματος ενώπιον του Ν.Σ.Κ. και έκδοση γνωμοδότησης.

6. Αξίζει να επισημανθεί ότι η Μ.Β. απεβίωσε μετά την αρχική υποβολή του ερωτήματος. Η επανυποβολή του ερωτήματος έγινε, λόγω έγερσης ενδεχόμενων απαιτήσεων που αφορούν στο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία παύσης καταβολής του βοηθήματος μέχρι την ημερομηνία του θανάτου της, καθώς και στη συνέχιση της καταβολής αυτού στην οικογένεια

της κατά τις κείμενες διατάξεις περί συνταξιοδότησης δημοσίων υπαλλήλων σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου μόνου του ν. 3227/1955.

Νομοθετικό πλαίσιο

7. Στα άρθρα 71 και 262 του ν.5343/1932 «Περί οργανισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών» (Α'86) ορίζονταν τα εξής:

«Άρθρο 71

1. Τακτικός καθηγητής αποχωρών της υπηρεσίας δικαιούται εις σύνταξιν κατά τας περί συντάξεως των πολιτικών υπαλλήλων διατάξεις. 2. Αι συντάξεις των καθηγητών καταβάλλονται υπό του Ταμείου του πανεπιστημίου, αποδίδονται δε εις αυτό υπό του δημοσίου ταμείου κατά το τέλος εκάστης τριμηνίας. 3. Πλήν της συντάξεως οι τακτικοί καθηγηταί λαμβάνουσιν εκ του ταμείου του Πανεπιστημίου μηνιαίον βοήθημα αποτελούμενον εκ τόσων πεντηκοστών του μισθού του χρόνου της αποχωρήσεως, όσα τα έτη της εν των Πανεπιστημίου υπηρεσίας αυτών ως καθηγητών. Το βοήθημα μειούται εις τρόπον ώστε προστιθεμένης και της συντάξεως το σύνολον να μη υπερβαίνει τον μισθόν, όν θα ελάμβανεν ο αποχωρήσας, εάν εξηκολούθει διατελών εν υπηρεσία "σήμερον". 4. Το εν παρ. 3 βοήθημα αποθανόντος του δικαιούχου παρέχεται εις την οικογένειαν αυτού, εφαρμοζομένων κατ' αναλογίαν των σχετικών διατάξεων περί παροχής συντάξεως εις πολιτικούς υπαλλήλους. 5. Το ανωτέρω βοήθημα παρέχεται κατά τον αυτόν τρόπον και εις τους ήδη αποχωρήσαντας και εν ζωή διατελούντας καθηγητάς του Πανεπιστημίου. 6. Ο κανονισμός του ανωτέρω βοηθήματος γίνεται υπό του οικονομικού συμβουλίου κατά τα δια Π.Δ/τος καθορισθησόμενα.»

Άρθρο 262

«1. Ο Γενικός Γραμματεύς του Πανεπιστημίου έχει βαθμόν και μισθόν Γενικού Γραμματέως Υπουργείου, εφαρμοζομένων των περί προσαυξήσεων του μισθού των εκάστοτε ισχουσών διατάξεων ως και των διατάξεων του άρθρ.71, χορηγουμένων αυτώ εξόδων παραστάσεων του 1/3 του μισθού του. Γενικός Γραμματεύς διορίζεται διά Π.Δ/τος μετ' απόφασιν της Συγκλήτου υφηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου ή πτυχιούχος αυτής η άλλου ομοταγούς Πανεπιστημίου, έχων υπερδεκαπενταετή διοικητικήν υπηρεσίαν εξ

ής πέντε τουλάχιστον έτη εις τον βαθμόν τμηματάρχου και διευθυντού ή ο πτυχιούχος της Νομικής Σχολής ο διατελέσας γραμματεύς του Πανεπιστημίου επί βαθμύ Υπουργικού διευθυντού ή πτυχιούχος του Πανεπιστημίου διατελέσας επί τριετίαν διευθυντής Υπουργείου.

2. Ο Γενικός Γραμματεύς έχει την εποπτείαν και τον έλεγχο πάντων των γραφείων της κεντρικής υπηρεσίας του Πανεπιστημίου, υπεύθυνος ων απέναντι της Συγκλήτου διά την κανονικήν λειτουργίαν αυτών, επιβλέπει την εν αυτοίς και τοις παρατήμασι του Πανεπιστημίου εφαρμογήν των Νόμων, εισηγείται εν ταις συνεδρίασι της Συγκλήτου τα της ημερησίας διατάξεως, μεριμνά περί πάντων των εις την Διοίκησιν του πανεπιστημίου αφορώντων ζητημάτων, εκτελεί τας εις αυτόν ανατιθεμένας υπό της Συγκλήτου αποφάσεις αυτής, υπογράφει τα υπό του Πανεπιστημίου εκδιδόμενα πιστοποιητικά ή άλλα αποδεικτικά εξαιρουμένων των διά το εξωτερικόν προωρισμένων, άτινα υπογράφονται υπό του πρυτάνεως ή των νόμιμων αυτού αναπληρωτών, και τα επιδοτήρια των εις το Πανεπιστήμιον επιδιδομένων εγγράφων "εντέλλεται την επιστροφήν των αχρεωστήτως καταβληθέντων υπό των φοιτητών διδάκτρων, εξετάστρων, αντιτίμων πτυχίων και πιστοποιητικών σπουδών και των πέραν του δεκαήμερου καταβαλλομένων εν τοις Πανεπιστημιακοίς Νοσοκομείοις νοσηλείων" αλληλογραφεί απ' ευθείας μετά των δημοσίων αρχών επί ζητημάτων αναγομένων εις την διαξαγωγήν της τρεχούσης υπηρεσίας του Πανεπιστημίου, ελέγχει και μονογράφει άπαντα τα σχέδια των εξερχομένων εγγράφων, του προΐσταμένου του γραφείου της διεκπεραιώσεως όντος υπευθύνου διά την εξαγωγήν εγγράφου, ού το σχέδιον δεν φέρει την μονογράφην του γενικού γραμματέως.3...»

8. Στο άρθρο μόνο του ν.3227/1955 «Περί παροχής βοήθηματος εις αποχωρούντας καθηγητάς κλπ. της Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών» (Α'115) ορίζεται ότι:

«1. Οι καθηγηταί και ο Γενικός Γραμματεύς της Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών, αποχωρούντες της υπηρεσίας, λαμβάνουσι παρά του Ταμείου της Σχολής μηνιαίον βοήθημα αποτελούμενον εκ τόσων πεντηκοστών του μισθού του χρόνου της αποχωρήσεώς των, όσα τα έτη της εν τη Σχολή υπηρεσίας των. 2. Το βοήθημα τούτο προστιθέμενον εις

χορηγουμένην τυχόν σύνταξιν μειούται αναλόγως, εις τρόπον ώστε το σύνολον αμφοτέρων να μη υπερβαίνει διά μεν τους καθηγητάς τον εν ενεργεία μισθόν, διά δε τον Γεν. Γραμματέα τα 80% του εν ενεργεία μισθού του. 3. Το εν παραγράφω 1 του παρόντος βοήθημα, αποθανόντος του δικαιούχου παρέχεται εις την οικογένειαν αυτού, εφαρμοζομένων των περί συνταξιοδοτήσεως δημοσίων υπαλλήλων σχετικών διατάξεων...»

9. Στο άρθρο 13 του Β.Δ. 672/1963 «Οργάνωση Παντείου» (Α' 199) ορίζονταν τα παρακάτω:

« Αι αρμοδιότητες του Γενικού Γραμματέως της Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών είναι αι κάτωθι:

α) Προΐσταται του μη διδακτικού προσωπικού της Σχολής ελέγχων την παρ' αυτού τήρησιν των Νόμων και των κανονισμών και ασκών την επί τούτου πειθαρχικήν εξουσίαν κατά τας κειμένας διατάξεις.

β) Μετέχει των συνεδριάσεων της Συγκλήτου άνευ ψήφου, εισηγούμενος επί θεμάτων της αρμοδιότητάς αυτού.

γ) Επιμελείται της εκτελέσεως των αποφάσεων της Συγκλήτου.

δ) Μονογράφει άπαντα τα σχέδια των εξερχομένων εγγράφων.

ε) Υπογράφει τα πάσης φύσεως πιστοποιητικά.

ς) Υπογράφει τα βιβλιάρια σπουδών και τας ταυτότητας των σπουδαστών.

ζ) Ελέγχει την σύνταξιν των βαθμολογικών πινάκων, προσυπογράφων δια την ακρίβειαν.»

10. Στο άρθρο 4,παρ.5 του ν.δ. 4432/1964 «Περί συνταξιοδοτήσεως Γενικών Επιθεωρητών Διοικήσεως, Νομαρχών κλπ.» (Α'217) ορίζετο, μεταξύ άλλων, τα εξής:

« Το υπό της παραγρ. 3 του άρθρου 71 του Ν. 5343 του 1932, ως ετροποποιήθη και επεξετάθη δια μεταγενεστέρων νόμων χορηγούμενον εις τους συνταξιούχους καθηγητάς Ανωτάτων Σχολών βοήθημα, υπολογίζεται επί του συνόλου των εκάστοτε μηνιαίων συνταξίμων αποδοχών τακτικού καθηγητού.

11. Στο άρθρο 4 του ν. 447/1978 «Περί ρυθμίσεως θεμάτων αφορώντων εις το Ανώτερον Διδακτικόν Προσωπικόν των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Α'266) ορίζεται το εξής:

« Συνιστάται παρά τη Παντείω Ανωτάτη σχολή Πολιτικών Επιστημών μία (10 θέσεις επί βαθμῷ 1ω και επί θητεία τριετεί, εφαρμοζομένων των διατάξεων του άρθρου 2 του Ν.Δ. 409/1970 'περί ρυθμίσεως θεμάτων τινῶν διοικήσεως των Ανωτάτων Εκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων και μετατάξεως υπαλλήλων αυτών».

2. Κατά την πρώτην εφαρμογήν της παρούσης διατάξεως την θέσιν ταύτην δύναται να καταλάβη μετ' απόφασιν της Συγκλήτου, ο επί βαθμῷ 2ω υπηρετῶν Γενικός Γραμματεὺς.

3. Η επί βαθμῷ 2ω υφισταμένη θέσις γενικοῦ γραμματέως, καταργεῖται ἄμα τη καθ' ὅιονδήποτε τρόπον αποχωρήσει του κατέχοντος ταύτην.»

12. Στο άρθρο 45, παρ. 22 του ν. 1268/1982 «Για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων» (Α' 87) ορίζεται ὅτι:

«...22. Με Π.Δ. καθορίζονται τα προσόντα και η διαδικασία κάλυψης της θέσης του Προϊστάμενου Γραμματείας του Α.Ε.Ι. καθώς και οι αρμοδιότητές του για την εξυπηρέτηση του έργου των οργάνων και τον αποτελεσματικό συντονισμό και διεύθυνση του έργου των διοικητικῶν, τεχνικῶν και οικονομικῶν υπηρεσιῶν του Α.Ε.Ι.»

13. Στο άρθρο 1 της κ.υ.α Β1/331/04.08.1982 των Υπουργῶν Προεδρίας της Κυβέρνησης και Εθνικῆς Παιδείας και Θρησκευμάτων «Μετατροπή θέσεων Γενικῶν γραμματέων και κατάργηση θέσεων Αναπληρωτῶν γενικῶν Γραμματέων των Ανωτάτων Εκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων» (Β'581) ορίζονται τα εξής:

« Με την επιφύλαξη των διατάξεων του επομένου άρθρου, από τη δημοσίευση αυτής της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, η θέση του Γενικοῦ Γραμματέα με 1^ο βαθμῷ των Ανωτάτων Εκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων, μετατρέπεται σε θέση Προϊσταμένου Γραμματείας του οικείου Α.Ε.Ι. με βαθμῷ Β' της κατηγορίας των ειδικῶν θέσεων και θητεία τριῶν ετῶν.»

14. Στο άρθρο 4 του π.δ. 388/1983 «Τα προσόντα και η διαδικασία κάλυψης της θέσης του Προϊσταμένου Γραμματείας του Α.Ε.Ι. καθώς και οι αρμοδιότητες του για την εξυπηρέτηση του έργου των οργάνων και τον αποτελεσματικό συντονισμό και διεύθυνση των διοικητικών, τεχνικών και οικονομικών υπηρεσιών του Α.Ε.Ι.» (Α'141) ορίζεται ότι:

«Ο Προϊστάμενος Γραμματείας:

α) Έχει την διοικητική εποπτεία και το συντονισμό των διοικητικών, οικονομικών και τεχνικών υπηρεσιών του Α.Ε.Ι. και είναι υπεύθυνος για την εύρυθμη λειτουργία τους μέσα στα πλαίσια των σχετικών αποφάσεων και οδηγιών της Συγκλήτου του Πρυτανικού Συμβουλίου και του Πρύτανη του Α.Ε.Ι.

β) Συμμετέχει χωρίς ψήφο στην Σύγκλητο.

γ) Μεριμνά για την εκτέλεση των αποφάσεων του Πρυτανικού Συμβουλίου και της Συγκλήτου καθώς και για την τήρηση του Εσωτερικού Κανονισμού.

δ) Συμμετέχει στα Υπηρεσιακά Συμβούλια κρίσης και εισηγείται χωρίς δικαίωμα ψήφου.

ε) Τηρεί τα πρακτικά των συνεδριάσεων της Συγκλήτου.»

15. Στο άρθρο 33,παρ.3 του ν.1558/1985 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά όργανα» (Α'137) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 33

«3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται και κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων οι κάθε είδους αποδοχές και επιδόματα ή προσαυξήσεις των βαθμών α και β` της κατηγορίας ειδικών θέσεων.

16. Στο άρθρο 70,παρ.1 του ν.1566/1985 «Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» (Α'167) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«1. Οι Προϊστάμενοι Γραμματείας των Α.Ε.Ι., που διορίζονται ή έχουν διοριστεί μέχρι σήμερα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 45 παρ. 22 του ν. 1268/1982 και του π.δ. 388/1983 (ΦΕΚ Α'146), εφόσον προέρχονται από το

δημόσιο τομέα, διατηρούν την οργανική τους θέση και εξελίσσονται βαθμολογικά και μισθολογικά σε αυτή, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Μετά τη λήξη της θητείας τους ως προϊσταμένων γραμματείας Α.Ε.Ι. επανέρχονται στην οργανική θέση τους και λαμβάνουν τις αποδοχές αυτής. Αν αποχωρήσουν από την υπηρεσία πριν από τη λήξη της θητείας τους, συνταξιοδοτούνται κατά τις κείμενες διατάξεις και με τις αποδοχές του βαθμού της οργανικής θέσης τους. Για τη θητεία των προϊσταμένων γραμματείας των Α.Ε.Ι., εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 2 του επόμενου άρθρου. Για το διορισμό τους απαιτείται, πέρα των άλλων προσόντων που προβλέπονται, κατοχή οποιουδήποτε πτυχίου Α.Ε.»

17. Στο άρθρο 13,παρ. 3 του ν.2530/1997 «Υπηρεσιακή κατάσταση και αναμόρφωση μισθολογίου του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού και του εκπαιδευτικού προσωπικού των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Α.Ε.Ι.-Τ.Ε.Ι.)- Μισθολογικές ρυθμίσεις ερευνητών των ερευνητικών ιδρυμάτων και άλλων συναφών κατηγοριών και άλλες διατάξεις» (Α'218) ορίζονται, μεταξύ άλλων, ότι:

« 3. Πέραν των παροχών και αποζημιώσεων του άρθρου αυτού δεν δικαιολογείται, από την έναρξη της ισχύος του παρόντος και εφεξής, η χορήγηση άλλων μισθολογικών παροχών, με οποιαδήποτε ονομασία και από οποιαδήποτε πηγή, για μέλη Δ.Ε.Π., Βοηθούς, Επιστημονικούς Συνεργάτες, Επιμελητές και Ε.Ε.Π. των Α.Ε.Ι.. Το βοήθημα που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 71 του ν. 5343/1932 (ΦΕΚ 86 Α') ή από άλλες μεταγενέστερες διατάξεις με όμοιο περιεχόμενο, παύει καταβαλλόμενο στους εξερχόμενους της Υπηρεσίας από 1.9.1997, ενώ για όσους έχουν εξέλθει της Υπηρεσίας πριν από την ανωτέρω χρονολογία, το βοήθημα αυτό διατηρείται στο ύψος που έχει διαμορφωθεί, κατά την προηγούμενη έναρξη της ισχύος του παρόντος.»

18. Στο άρθρο 13 του π.δ.381/1998 «Οργανισμός Διοικητικών Υπηρεσιών Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών» (Α'256) ορίζεται ότι:

« Προϊστάμενος Γραμματείας

Μία (1) θέση της κατηγορίας των ειδικών θέσεων με βαθμό 2ο. Η θέση αυτή διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 70 παρ. 1 του ν. 1566/1985 και του π.δ. 388/1983 (Α` 141), όπως ισχύουν κάθε φορά.»

19. Στο άρθρο 1,παρ.4 του ν.2703/1999 «Αναπροσαρμογή συντάξεων συνταξιούχων μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., Ε.Π, των Τ.Ε.Ι., γιατρών Ε.Σ.Υ. και διπλωματικών υπαλλήλων, ρύθμιση συνταξιοδοτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις.» (Α`72) ορίζεται ότι:

«4. Ειδικά η αναπροσαρμογή των συντάξεων :

α) του λοιπού διδακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι., που έχουν εξέλθει της υπηρεσίας μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 1517/1985 γίνεται οίκοθεν από την αρμόδια Διεύθυνση Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2530/1997 και την κατά βαθμίδα αντιστοιχία της παραγράφου 6 του άρθρου 41 του ν. 1813/1988 (ΦΕΚ 243 Α`).»

20. Στο άρθρο 30,παρ. 6 του ν. 2768/1999 « Ρύθμιση συνταξιοδοτικών θεμάτων κ.α» (Α`30) ορίζονται, μεταξύ άλλων, ότι:

«6. Οι κάθε είδους αποδοχές και επιδόματα ή προσαυξήσεις των υπαλλήλων ειδικών θέσεων 1ου και 2ου βαθμού, καθώς και των Γενικών Διευθυντών που δεν εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της παρ.3 του άρθρου 15 του ν.2470/1997 και της παρ. 16 του άρθρου 21 του ν.2738/1999 (ΦΕΚ180 Α`) καθορίζονται, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών από 1.1.2000 και μετά, σε ποσοστό επί των αποδοχών των Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων και των Γενικών Διευθυντών των Κεντρικών Υπηρεσιών , αντίστοιχα.»

21. Με βάση την προαναφερόμενη εξουσιοδοτική διάταξη εκδόθηκε η υ.α. 2/12054/0022/15.2.2000(Β`206) του Υφυπουργού Οικονομικών, συμπληρώθηκε η ΥΑ 2/94734/0022/31.12.1999 και καθορίστηκαν οι αποδοχές και τα επιδόματα των υπαλλήλων ειδικών θέσεων (Προϊσταμένων Γραμματείας ΑΕΠ) σε ποσοστό επί των αποδοχών των Γενικών Γραμματέων Υπουργείων.

22. Στο άρθρο 2,παρ. 14 του ν. 3075/2002 (Α`297) ορίζονται, μεταξύ άλλων, ότι:

«α. Στο τέλος της περίπτωσης α` της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του Ν. 2703/1999 προστίθεται εδάφιο ως εξής: "Από την ημερομηνία

αναπροσαρμογής της σύνταξης του ανωτέρω προσωπικού, κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού, παύει να καταβάλλεται το βοήθημα που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 71 του Ν. 5343/1932 (ΦΕΚ 86 Α').»β. Ποσά που τυχόν έχουν καταβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 71 του Ν. 5343/1932 δεν αναζητούνται.»

23. Στο άρθρο 14 του ν.3205/2003 «Μισθολογικές ρυθμίσεις λειτουργών και υπαλλήλων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. κ.α» (Α'297) ορίζεται ότι:

«Οι κάθε είδους αποδοχές και επιδόματα ή προσαυξήσεις των Γενικών και Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων και Περιφερειών, Γενικών Διευθυντών Κεντρικών Υπηρεσιών Υπουργείων και Περιφερειών, Δικαστηρίων, Ασφαλιστικών Οργανισμών και του Ο.Α.Ε.Δ., Γενικών Διευθυντών Ν. Π .Δ.Δ. και Ο. Τ .Α., Υπαλλήλων Ειδικών Θέσεων, Οικονομικών Επιθεωρητών και Επιθεωρητών Δημόσιων Έργων, καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος νόμου. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης εξακολουθούν να καταβάλλονται οι αποδοχές στο ύψος που είχαν διαμορφωθεί την 31.12.2003.»

24. Με βάση την παραπάνω εξουσιοδοτική διάταξη εκδόθηκε η κ.υ.α. 2/70481/0022/15.12.2004 (Β'1874), με την οποία καθορίστηκαν οι αποδοχές των σχετικών θέσεων, μεταξύ αυτών και του Προϊσταμένου Γραμματείας Α.Ε.Ι. (Κατηγορία ειδικών θέσεων 2^{ου} βαθμού).

25. Στο άρθρο 6,παρ. 1 και 7 του ν. 3549/2007 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για τη δομή και τη λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Α'69) ορίζοντο, μεταξύ άλλων, τα εξής:

« 1. Σε κάθε Α.Ε.Ι. συνιστάται μία οργανική θέση Γραμματέα του Ιδρύματος για την καλύτερη εξυπηρέτηση του έργου των οργάνων και τον αποτελεσματικότερο συντονισμό και διεύθυνση του έργου των οικονομικών και διοικητικών υπηρεσιών του Α.Ε.Ι.... 7. Οι αρμοδιότητες του Γραμματέα του Ιδρύματος περιλαμβάνουν ιδίως: α) Τη διοικητική εποπτεία και το συντονισμό των διοικητικών, οικονομικών και τεχνικών υπηρεσιών του οικείου Α.Ε.Ι. και

την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία τους, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος και την κείμενη νομοθεσία.

β) Τη χωρίς ψήφο συμμετοχή του στη Σύγκλητο και το Πρυτανικό Συμβούλιο για τα Ιδρύματα του πανεπιστημιακού τομέα, ή τη Συνέλευση και το Συμβούλιο για τα Ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα, ακόμη και κατά την άσκηση της αρμοδιότητας της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του νόμου αυτού. γ) Τη μέριμνα για την εκτέλεση των αποφάσεων των συλλογικών οργάνων του Α.Ε.Ι. και την τήρηση του Εσωτερικού Κανονισμού του. δ) Τις αρμοδιότητες που του εκχωρούν άλλα όργανα διοίκησης του Α.Ε.Ι., σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τον Εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος. Ο Γραμματέας του Ιδρύματος λογοδοτεί στη Σύγκλητο του οικείου Πανεπιστημίου ή τη Συνέλευση του οικείου Τ.Ε.Ι., εποπτεύεται και υπόκειται στον έλεγχο του Πρύτανη ή του Προέδρου του Τ.Ε.Ι. αντίστοιχα, όπως ειδικότερα ορίζεται στον Εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος...»

26. Στα άρθρα 28 και 81 του ν. 4009/2011 «Δομή, Λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α΄195) ορίζοντο, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 28

«Γραμματέας - Διοικητικό προσωπικό

1. Προϊστάμενος του διοικητικού προσωπικού είναι ο γραμματέας του ιδρύματος, ο οποίος είναι πρόσωπο εγνωσμένου κύρους, πτυχιούχος Α.Ε.Ι., με πολύ καλή γνώση τουλάχιστον μίας ξένης γλώσσας και αυξημένη διοικητική εμπειρία. Επιπλέον ακαδημαϊκά προσόντα και άριστη γνώση ξένων γλωσσών συνεκτιμώνται.

2. Ο γραμματέας επιλέγεται από το Συμβούλιο του ιδρύματος, ύστερα από εισήγηση του πρύτανη, για τετραετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεωθεί για μία ακόμα τετραετία. Η προκήρυξη της θέσης του γραμματέα γίνεται από τον πρύτανη δύο μήνες πριν από τη λήξη της θητείας του υπηρετούντος γραμματέα και ο διορισμός του με πράξη του πρύτανη, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. θέματα σχετικά με τα ειδικότερα προσόντα, τον τρόπο και τη διαδικασία επιλογής του γραμματέα του ιδρύματος, καθώς και τις αρμοδιότητες του, καθορίζονται με τον Οργανισμό του ιδρύματος.

4. Οι αποδοχές του γραμματέα του ιδρύματος καθορίζονται στο ύψος των πάσης φύσεως αποδοχών που προβλέπονται κάθε φορά για γενικό διευθυντή Υπουργείου. (Οι παράγραφοι 1 έως 4 καταργήθηκαν με το άρθρο 88 περ.β` του ν.4485/2017)

Άρθρο 81

«Καταργούμενες διατάξεις

Με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων των άρθρων 76 έως και 80, καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που βρίσκεται σε αντίθεση προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου και, ιδίως:

25. η περίπτωση α` της παραγράφου 1 και η παράγραφος 2 του άρθρου 2, η περίπτωση α` της παραγράφου 1 και οι παράγραφοι 2 και 5 του άρθρου 4, τα άρθρα 5 έως και 8, οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 9, τα άρθρα 10 έως και 18, το άρθρο 21, η παράγραφος 1 του άρθρου 22, η παράγραφος 4 του άρθρου 23, οι παράγραφοι 1, 2, 6 και 7 του άρθρου 24, καθώς και οι παράγραφοι 2, 6, 7 και 10 του άρθρου 26 του ν. 3549/2007 (Α` 69)...

27. Στα άρθρα 84,παρ. 17 και 88 περ.β του ν.4485/2017 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για τη έρευνα και άλλες διατάξεις»(Α`114) ορίζοντο, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 84

17. Οι ήδη διορισθέντες και υπηρετούντες έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου γραμματείς Ιδρύματος του άρθρου 28 του ν. 4009/2011 (Α` 195), συνεχίζουν να υπηρετούν και να αμείβονται σύμφωνα με τις ισχύουσες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου διατάξεις μέχρι τη λήξη της θητείας τους, και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν της 31.3.2018».

Άρθρο 88 περ.β

Καταργούνται οι εξής διατάξεις:

α. ο ν. 3685/2008 (Α`148), εκτός από τις διατάξεις του πέμπτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 9, του άρθρου 11, καθώς και της παραγράφου 4 του άρθρου 12,

β. τα άρθρα 1, 3, 4, 5, 6, οι παράγραφοι 1 έως 10 του άρθρου 7, το άρθρο 8 εκτός από την παράγραφο 13B του άρθρου αυτού, η οποία προστέθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 4386/2016, τα άρθρα 9, 10, 12, 13, το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 24, η παρ. 4 του άρθρου 27, οι παράγραφοι 1 έως 4 του άρθρου 28, οι παράγραφοι 3 έως 5 του άρθρου 30, τα άρθρα 38, 39, 40, 41,42, 43, η παράγραφος 2 του άρθρου 44, η περίπτωση β` της παραγράφου 2 του άρθρου 49, το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 10 του άρθρου 77, όπως αυτό προστέθηκε με την παρ. 11 του άρθρου 34 του ν. 4115/2013 (Α` 24) και η παρ. 6 του άρθρου 80 του ν. 4009/2011.»

28. Στο άρθρο 485 περ.α του ν.4957/2022 «*Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις*» (Α' 141) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Καταργούνται οι ακόλουθες διατάξεις:

α) Τα άρθρα 1 έως 60 και τα άρθρα 76 έως 80 του ν. 4009/2011 (Α' 195), με εξαίρεση τις περ. γ) έως ιδ) της παρ. 3 του άρθρου 23 που διατηρούνται σε ισχύ έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας είσπραξης των οφειλών παρελθόντων ετών από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας...»

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου, εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και της υπαγωγής σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τίθενται από την ερωτώσα Υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

29. Η χορήγηση του σχετικού βοηθήματος προβλεπόταν από το άρθρο 71 του ν. 5343/1932, με τίτλο «Οργανισμός του Πανεπιστημίου Αθηνών» (Α' 86),

όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 5 του ν. 5383/1932 (Α' 288). Δικαιούχος ήταν ο τακτικός καθηγητής Α.Ε.Ι. που αποχωρούσε από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης, ο οποίος, επιπλέον της σύνταξής του, λάμβανε από το ταμείο του Πανεπιστημίου μηνιαίο βοήθημα υπολογιζόμενο σε ποσοστό επί του μισθού του χρόνου της αποχώρησης, όσα τα έτη της υπηρεσίας του ως καθηγητής. (παρ. 3) Το βοήθημα μειούτο κατά τρόπο ώστε προστιθεμένης και της σύνταξης, το σύνολο να μη υπερβαίνει το μισθό που θα ελάμβανε ο αποχωρήσας, εάν εξακολουθούσε να διατελεί σε υπηρεσία. Σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου το βοήθημα παρείχεται στην οικογένεια του δικαιούχου, εφαρμοζομένων κατ' αναλογίαν των σχετικών διατάξεων περί παροχής σύνταξης στους πολιτικούς υπαλλήλους.(παρ. 4). Περαιτέρω, στο άρθρο 4 παρ. 5 του ν.δ. 4432/1964 (Α' 217) ορίζεται ότι το υπό της παρ. 3 του άρθρου 71 του ν. 5343/1932, όπως τροποποιήθηκε στους συνταξιούχους καθηγητές Ανωτάτων Σχολών βοήθημα υπολογιζόταν επί του συνόλου των εκάστοτε μηνιαίων συνταξίμων αποδοχών τακτικού καθηγητή, ως συντάξιμος δε μισθός νοείτο κατά το άρθρο 9 παρ. 1 και 2 εδαφ. α του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 1041/1979, Α' 292), ο εκάστοτε προβλεπόμενος βασικός μισθός ενεργείας μετά της τυχόν προσαύξησης λόγω πολυετούς παραμονής στον αυτό βαθμό και της τυχόν πολυετούς υπηρεσίας. Το εν λόγω βοήθημα επεκτάθηκε σε όλα τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Με τον ν. 2530/1997 (Α' 218) θεσπίσθηκε νέο ειδικό μισθολόγιο των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., με το οποίο καθορίσθηκε ο βασικός μισθός μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. και προβλέφθηκε σειρά επιδομάτων, παροχών και αποζημιώσεων πέραν του βασικού μισθού (επίδομα χρόνου υπηρεσίας, μεταπτυχιακών σπουδών, οικογενειακή παροχή, επίδομα εορτών και αδείας κλπ). Στην παρ. 3 του άρθρου 13 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι, πέραν των παροχών και αποζημιώσεων του άρθρου αυτού, δεν δικαιολογείται, από την έναρξη της ισχύος του παραπάνω νόμου και εφεξής, η χορήγηση άλλων μισθολογικών παροχών, με οποιαδήποτε ονομασία και από οποιαδήποτε πηγή, για μέλη Δ.Ε.Π και ότι το βοήθημα που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 71 του ν. 5343/1932 ή από άλλες μεταγενέστερες διατάξεις με όμοιο περιεχόμενο, παύει να καταβάλλεται στους εξερχόμενους της Υπηρεσίας, από 01.09.1997, ενώ για όσους έχουν εξέλθει της Υπηρεσίας πριν από την ανωτέρω χρονολογία, το βοήθημα διατηρείται στο ύψος που έχει διαμορφωθεί

κατά την προηγούμενη (31.08.1997) της έναρξης ισχύος αυτού, αποκλεισμένης της αναπροσαρμογής του βοηθήματος μετά την έναρξη ισχύος του νέου νόμου. Στη συνέχεια με το άρθρο 1, παρ.14 του ν.3075/2002 (Α΄ 297) προβλέφθηκε ότι μετά την αναπροσαρμογή της σύνταξης του προσωπικού Δ.Ε.Π. το σχετικό βοήθημα παύει να καταβάλλεται σε όλους του αποχωρούντες της υπηρεσίας.

30. Το ζήτημα του προσδιορισμού της φύσης του σχετικού βοηθήματος έχει κριθεί νομολογιακά με την 2767/2007 απόφαση του ΣΤΕ, με την οποία απορρίφθηκε αίτηση συνταξιούχων καθηγητών και χηρών καθηγητών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων περί ακύρωσης πράξεων του Πρύτανη του εν λόγω Πανεπιστημίου, με τις οποίες απορρίφθηκαν αντίστοιχες αιτήσεις τους περί αναπροσαρμογής του κατά το άρθρο 71 παρ. 3 του ν. 343/1932 βοηθήματος, το οποίο ελάμβαναν από το Ταμείο του Πανεπιστημίου ως συμπλήρωμα της σύνταξής τους, καθώς και περί καταβολής, αναδρομικά, των σχετικών διαφορών. Με την παραπάνω απόφαση κρίθηκε ότι ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου ορθά απέρριψε τα ανωτέρω αιτήματα, επειδή, σύμφωνα με την μεταβατική διάταξη του άρθρου 13 του ν.2530/1997 που αφορούσε το νέο μισθολόγιο μελών Δ.Ε.Π Α.Ε.Ι., δεν χωρεί αναπροσαρμογή του εν λόγω βοηθήματος μετά την έναρξη ισχύος του ως άνω νέου νόμου, αλλά επιτρέπεται μόνον η συνέχιση της καταβολής αυτού στους ήδη συνταξιοδοτηθέντες, στο ύψος στο οποίο είχε ήδη διαμορφωθεί την προηγούμενη (31.08.1997) της έναρξης ισχύος αυτού από το αρμόδιο Πρυτανικό Συμβούλιο, κρίνοντας ότι το επίδικο βοήθημα συνιστά παροχή προνοιακού χαρακτήρα, διότι καταβάλλεται στους συνταξιούχους καθηγητές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων από τα Ιδρύματα στα οποία υπηρετούσαν οι καθηγητές αυτοί και όχι από ασφαλιστικό οργανισμό και ότι το βοήθημα αυτό δεν συναρτάται προς την ύπαρξη ασφαλιστικής σχέσης ή προς προϋποθέσεις που προσιδιάζουν σε ασφαλιστική παροχή (όπως η εγγραφή σε ασφαλιστικό οργανισμό, η συμπλήρωση ελαχίστου χρόνου ασφάλισης, η καταβολή ασφαλιστικών εισφορών κλπ).

31. Η παροχή του παραπάνω προνοιακού βοηθήματος στους αποχωρούντες καθηγητές της Παντείου Σχολής Πολιτικών Επιστημών προβλέφθηκε και στο άρθρο μόνο του ν.3227/1955 και επεκτάθηκε και στον αποχωρούντα Γενικό Γραμματέα της Σχολής, το ύψος του οποίου, ειδικά ως προς αυτόν,

προβλέφθηκε στα 80% του εν ενεργεία μισθού του (παρ. 2). Σημειώνεται ότι σε περίπτωση θανάτου του το βοήθημα παρέχεται στην οικογένειά του, κατά τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις περί συνταξιοδότησης των δημοσίων υπαλλήλων. (παρ. 3).

32. Από την επισκόπηση των διατάξεων που προέβλεπαν, διαχρονικά, τη θέση Γενικού Γραμματέα Α.Ε.Ι., καθώς των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων αυτού προκύπτουν τα εξής: Η σχετική θέση και ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων προβλεπόταν στο άρθρο 262 του ν. 5343/1932 «Περί οργανισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών» και στο άρθρο 13 του β.δ. 672/1963 «Οργάνωση Παντείου». Η θέση του «Γενικού Γραμματέα» καταργήθηκε με το άρθρο 4, παρ.3 του ν.447/1978 και με το άρθρο 45,παρ.22 του ν.1268/1982 προβλέφθηκε ότι με π.δ. καθορίζονται τα προσόντα και η διαδικασία κάλυψης της θέσης «Προϊσταμένου Γραμματείας Α.Ε.Ι.» Στη συνέχεια με το άρθρο 4 του π.δ. 388/1983 ορίστηκαν οι αρμοδιότητες της νέας θέσης, οι οποίες ταυτίζονταν με εκείνες του Γενικού Γραμματέα και με την κ.υ.α. Β1/331/04.08.1982 των Υπουργών Προεδρίας της Κυβερνήσεως και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η θέση του (παλαιού) Γενικού Γραμματέα 1^{ου} βαθμού των Α.Ε.Ι. μετατράπηκε σε θέση «Προϊσταμένου Γραμματείας» του οικείου Α.Ε.Ι. με βαθμό Β΄ της κατηγορίας των ειδικών θέσεων με τριετή θητεία. Η παραπάνω θέση προβλέφθηκε στο άρθρο 13 του π.δ. 331/1998 – ισχύων- «Οργανισμός Διοικητικών Υπηρεσιών Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών». Ακολούθως με το άρθρο 6,παρ. 1& 7 του ν.3549/2007 συστάθηκε θέση «Γραμματέα του Ιδρύματος» και καθορίστηκαν οι αρμοδιότητες αυτού, ενδεικτικά, με γενικό περίγραμμα αντίστοιχο της προηγούμενης θέσης του «Προϊσταμένου Γραμματείας». Με το άρθρο 28 του ν.4009/2011 ορίστηκε ότι Προϊστάμενος του Διοικητικού Προσωπικού είναι ο «Γραμματέας του Ιδρύματος» (παρ.1), οι αρμοδιότητες αυτού καθορίζονται με τον Οργανισμό του οικείου ιδρύματος, οι δε αποδοχές του καθορίζονται στο ύψος των πάσης φύσεως αποδοχών που προβλέπονται κάθε φορά για Γενικό Διευθυντή Υπουργείου (παρ.4). Οι παραπάνω παράγραφοι 1 και 4 της παραπάνω διάταξης καταργήθηκαν με το άρθρο 88,περ.β΄ του ν.4485/2017. Έκτοτε και υπό τον ισχύοντα ν. 4957/2022 δεν προβλέπεται αντίστοιχη θέση Γραμματέα του Ιδρύματος.

33. Επί του ζητήματος που τίθεται με το υποβληθέν ερώτημα, κατά τη συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος, διατυπώθηκαν δύο γνώμες.

34. Η πρώτη πλειοψηφήσασα γνώμη, η οποία υποστηρίχθηκε από τον Πρόεδρο του Τμήματος, Ευάγγελο Μαρίνη, Αντιπρόεδρο Ν.Σ.Κ. και τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Κωνσταντίνο Γεωργάκη, Χρήστο Μητκίδη, Δημήτριο Κατωπόδη, Περικλή Αγγέλου, Δημήτριο Καμάρη και Βασιλεία Πελέκου (ψήφοι 7), δέχτηκε τα εξής:

Με τον ν. 2530/1997 (Α' 218) θεσπίσθηκε νέο ειδικό μισθολόγιο των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. (Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων), με το οποίο (άρθρο 13) προβλέφθηκε αύξηση του βασικού μισθού του Λέκτορα και με την εφαρμογή ειδικών συντελεστών, και των Καθηγητών των λοιπών βαθμίδων, καθώς και σειρά επιδομάτων, παροχών και αποζημιώσεων πέραν του βασικού μισθού (επίδομα χρόνου υπηρεσίας, μεταπτυχιακών σπουδών, οικογενειακή παροχή, επίδομα εορτών και άδειας κ.λπ) Περαιτέρω στην παρ.3 του ίδιου άρθρου ορίσθηκε ρητά ότι « Πέραν των παροχών και αποζημιώσεων του άρθρου αυτού δεν δικαιολογείται, από την έναρξη της ισχύος του παρόντος και εφεξής, η χορήγηση άλλων μισθολογικών παροχών, με οποιαδήποτε ονομασία και από οποιαδήποτε πηγή, για μέλη Δ.Ε.Π., Βοηθούς, Επιστημονικούς Συνεργάτες, Επιμελητές και Ε.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. Το βοήθημα που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 71 του ν. 5343/1932 (ΦΕΚ 86Α') ή από άλλες μεταγενέστερες διατάξεις με όμοιο περιεχόμενο, παύει καταβαλλόμενο στους εξερχόμενους της Υπηρεσίας, από 1.9.1997, ενώ για όσους έχουν εξέλθει της Υπηρεσίας πριν από την ανωτέρω χρονολογία, το βοήθημα διατηρείται στο ύψος που έχει διαμορφωθεί κατά την προηγούμενη έναρξης της ισχύος του παρόντος». Στη συνέχεια με το άρθρο 1, παρ.14 του ν.3075/2002 (Α' 297) προβλέφθηκε ρητά ότι μετά την αναπροσαρμογή της σύνταξης του προσωπικού Δ.Ε.Π. το σχετικό βοήθημα παύει να καταβάλλεται σε όλους του αποχωρούντες της υπηρεσίας.

35. Είναι προφανές ότι η παραπάνω διάταξη καταλαμβάνει όχι μόνο το βοήθημα που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 71 του ν. 5343/1932, που αφορούσε αρχικά το Πανεπιστήμιο Αθηνών αλλά και ειδικότερες μεταγενέστερες διατάξεις που αφορούσαν κατ' ιδίαν κάποιο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα, το οποίο με δική του νομοθετική πρωτοβουλία και με

επιβάρυνση του προϋπολογισμού του όριζε τις προϋποθέσεις χορήγησης του βοηθήματος στους αποχωρούντες Καθηγητές και Γενικούς Γραμματείς του Πανεπιστημίου. Τέτοια διάταξη είναι του άρθρου μόνου του ν. 3227/1955 που αφορούσε τις αντίστοιχες κατηγορίες αποχωρούντων από το Πάντειο Πανεπιστήμιο. Εξάλλου το ζήτημα της ερμηνείας της διάταξης του άρθρου 2 παρ. 14 του ν. 3075/2002 εξετάστηκε από το Ι του Ελεγκτικού Συνεδρίου (συνεδρίαση 8^η/01.04.2003), το οποίο έκρινε ότι η νομιμότητα της καταβολής ως προς την συγκεκριμένη δικαιούχο δεν θίχτηκε από τις διατάξεις με τις οποίες καταργήθηκε το βοήθημα αυτό μόνο στα μέλη ΔΕΠ και ελλείπει άλλης ρητής διάταξης που να προβλέπει την παύση της καταβολής του και στους πρώην Προϊσταμένους Γραμματείας Α.Ε.Ι.

36. Συνακόλουθα με την παραπάνω ερμηνευτική παραδοχή η νομιμότητα της καταβολής του σχετικού βοηθήματος δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ότι καταργήθηκε, καθόσον από τις προπαρατεθείσες διατάξεις που εκτίθενται στο νομοθετικό πλαίσιο δεν προκύπτει ότι επήλθε, βάσει ρητής – γενικής ή ειδικής διάταξης, μεταβολή ως προς την εφαρμογή του άρθρου μόνου του ν. 3227/1955 έως την υποβολή του ερωτήματος. Αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή θα προσέκρουε και στο άρθρο 1 (Προστασία της Ιδιοκτησίας) του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, το οποίο ορίζει, ότι: *«παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθεί της ιδιοκτησίας αυτού ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπόμενους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου, όρους.....»* με δεδομένο ότι, όπως γίνεται δεκτό, με τις ανωτέρω διατάξεις προστατεύονται και τα κοινωνικά δικαιώματα, προνοιακού ή μη χαρακτήρα και επομένως και το επίμαχο, το οποίο έχει κριθεί ότι συνιστά παροχή προνοιακού χαρακτήρα (βλ.ΣΤΕ 2767/2007). Επομένως ενόψει της ένταξης του ανωτέρω προνοιακού επιδόματος στα «κλασσικά κοινωνικά δικαιώματα» που προστατεύονται από το ανωτέρω άρθρο του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, δεν θα μπορούσε να καταργηθεί αυθαίρετα και εμμέσως αλλά μόνο με ρητή διάταξη νόμου για κάποιον αποχρώντα λόγο δημοσίου συμφέροντος (βλ.Σ. Κτιστάκη – Σύμβουλο Επικρατείας και Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο ΔΠΘ - Επιθεώρησης Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλισης, σελ.483,484,489,490,499,500-Τεύχος Ιουλίου – Αυγούστου 2012).

37. Συνακόλουθα προς τις παραπάνω ερμηνευτικές αποδοχές, ενόψει και του παρατιθέμενου ιστορικού, το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών έχει υποχρέωση να καταβάλει το σχετικό βοήθημα που αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα από τη αυθαίρετη διακοπή της χορήγησής του τον Ιούλιο 2022 και εντεύθεν υπό τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται από το άρθρο μόνο του ν. 3227/1955.

38. Η δεύτερη γνώμη της μειοψηφίας υποστηρίχθηκε από τη Νομική Σύμβουλο Αναστασία Βασιλείου (ψήφος 1), με την οποία συντάχθηκε ο εισηγητής, δέχτηκε τα εξής:

Η πρόβλεψη «εν ενεργεία μισθού» αποτελεί απαραίτητη κατ' άρθρο μόνο του ν. 3227/1955 για τον υπολογισμό του ύψους του βοηθήματος. Ως τέτοιος νοείται ο μισθός που προβλέπεται για τη θεσμοθετημένη θέση του Γενικού Γραμματέα ή της αντίστοιχης θέσης με τις ίδιες ή συναφείς αρμοδιότητες με την αρχική ανεξάρτητα από την ονομασία αυτής.

39. Από τη διαχρονική παράθεση των διατάξεων που εκτίθενται στο νομοθετικό πλαίσιο προκύπτει ότι μετά τη σύσταση θέσης «Γραμματέα του Ιδρύματος» με το άρθρο 6 του ν.3549/2007 υφίσταται αντιστοιχία με την προηγούμενη θέση του «Προϊσταμένου Γραμματείας», αν και δεν εκδόθηκε κ.υ.α αντίστοιχη της κ.υ.α. Β1/331/04.08.1982 των Υπουργών Προεδρίας της Κυβερνήσεως και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, στην οποία αναφέρετο ότι η θέση του (παλαιού) Γενικού Γραμματέα 1^{ου} βαθμού των Α.Ε.Ι. μετατρέπεται σε θέση «Προϊσταμένου Γραμματείας» του οικείου Α.Ε.Ι. με βαθμό Β' της κατηγορίας των ειδικών θέσεων με τριετή θητεία. Ανεξάρτητα από την μη έκδοση σχετικής κ.υ.α., μετά την κατάργηση της διάταξης του άρθρου 6 του ν.3549/2007 με την παρ.25 του άρθρου 81 του ν.4009/2011, ορίστηκε με το άρθρο 28 του ίδιου νόμου θέση «Γραμματέα του Ιδρύματος», ο οποίος κατέστη Προϊστάμενος του Διοικητικού Προσωπικού, με καθορισμό των αρμοδιοτήτων του στον Οργανισμό του εκάστοτε Ιδρύματος. Η θέση αυτή διατηρήθηκε μέχρι τη λήξη της τετραετούς θητείας του και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν της 31.03.2018, κατ' επιταγή της παραγράφου 17 του άρθρου 84 ν.4485/2017, σύμφωνα με το οποίο οι ήδη διορισθέντες και υπηρετούντες έως την έναρξη ισχύος του ως άνω νόμου Γραμματείς Ιδρύματος του άρθρου 28 του ν. 4009/2011 (Α' 195) συνέχισαν να υπηρετούν και να αμείβονται

σύμφωνα με τις ισχύουσες κατά την έναρξη ισχύος του νέου νόμου (04.08.2017) διατάξεις μέχρι τη λήξη της θητείας τους, και, σε κάθε περίπτωση, όχι πέραν της προαναφερόμενης καταληκτικής ημερομηνίας.

40. Περαιτέρω ως προς το ζήτημα της πρόβλεψης του ύψους των αποδοχών τους, από τις προπαρατεθείσες διατάξεις προκύπτει ότι, κατ' επίκληση της αρχής του Κράτους Δικαίου που κατοχυρώθηκε με το άρθρου 73, παρ. 2 του Συντάγματος, οι Γενικοί Γραμματείς Α.Ε.Ι., ως υπάλληλοι της κατηγορίας Ειδικών Θέσεων 1^{ου} και 2^{ου} βαθμού, είχαν τις αντίστοιχες αποδοχές, τις κάθε είδους προσαυξήσεις καθώς και τα επιδόματα που εκάστοτε λάμβαναν οι Ειδικοί Γραμματείς των Υπουργείων. (2/12054/0022/15.02.2000 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών). Στη συνέχεια με το άρθρο 28,παρ.4 του ν.4009/2011 ορίστηκε ότι οι αποδοχές τους καθορίζονται στο ύψος των πάσης φύσης αποδοχών που προβλέπονταν κάθε φορά για τη θέση του Γενικού Διευθυντή Υπουργείου. Η τελευταία διάταξη καταργήθηκε με το άρθρο 88 περ.β' του ν.4485/2017.

41. Κατόπιν των ανωτέρω, εφόσον η μεταβολή των συντάξιμων αποδοχών και συνακόλουθα και του μηνιαίου βοηθήματος που προβλέπεται στο άρθρο μόνο του ν. 3227/1955 υπολογίζεται βάσει του εκάστοτε εν ενεργεία θεσμοθετημένου μισθού του Προϊσταμένου (πρώην Γενικού Γραμματέα) της Γραμματείας, άλλως του Γραμματέα του Ιδρύματος, ο υπολογισμός και γενικότερα η καταβολή του παραπάνω μηνιαίου επιδόματος τελεί υπό την προϋπόθεση ότι προβλέπεται η σχετική θέση. Επομένως ειδικά για το Πάντειο Πανεπιστήμιο, λόγω μη κάλυψης της θέσης μετά την 27.12.2015 και εντεύθεν και σε κάθε περίπτωση κατά το κρίσιμο χρονικό χρόνο που καθορίστηκε με την παράγραφο 17 του άρθρου 84 Ν.4485/2017, έπαυσε να υφίσταται εν ενεργεία μισθός Γραμματέα του Ιδρύματος, λόγω κατάργησης της αντίστοιχης θέσης και μη πρόβλεψης των αποδοχών αυτού, από την έναρξη ισχύος του ν.4485/2017 (04.08.2017) και κατά συνέπεια κατέστη μη καταβλητέο το σχετικό μηνιαίο βοήθημα.

Απάντηση

42. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Ε' Τμήμα Ν.Σ.Κ. γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ότι το μηνιαίο βοήθημα του

άρθρου μόνου του ν.3227/1955 που προβλέπεται για τους αποχωρούντες Γενικούς Γραμματείς του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών συνεχίζει να καταβάλλεται, ανεξάρτητα από την κατάργηση της αντίστοιχης θέσης με το άρθρο 84 παρ. 17 του ν. 4485/2017 και της μη πρόβλεψης αυτής στο ν. 4957/2022, καθόσον από την κείμενη νομοθεσία δεν προκύπτει ρητά εκπεφρασμένη βούληση του νομοθέτη περί παύσης της καταβολής του στους πρώην Προϊσταμένους Γραμματείας των Α.Ε.Ι.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 12.02.2024

Ο Πρόεδρος

Ο Εισηγητής

Ευάγγελος Μαρίνης

Αναστάσιος Ράλλης

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.